

Pedagogisch beleid

2019

 Gastouderbureau
Heuvelrug

Hoofdstuk 1 Inhoud

Voorwoord.....	3
Inleiding.....	3
Hoofdstuk 1. Begripsbepaling en afkortingen.....	4
Hoofdstuk 2. GOB Heuvelrug algemeen.....	5
§ 2.1. Algemene visie GOB Heuvelrug.....	5
§ 2.2. Betrokken organisaties bij GOB Heuvelrug.....	6
§ 2.3. Leeftijdsbeleid.....	6
§ 2.4. Achterwacht.....	7
§ 2.5. Locatie gastouderopvang.....	7
§ 2.6. Risico-inventarisatie, veiligheid en gezondheid.....	8
Hoofdstuk 3. Pedagogische doelen GOB Heuvelrug.....	10
§ 3.1. Relatie, autonomie en competentie.....	10
§ 3.2. Welbevinden van kinderen/ sociaal-emotionele veiligheid.....	11
§ 3.3. Ontwikkeling van kinderen stimuleren.....	11
§ 3.4. Rol van de gastouder.....	13
§ 3.5. Signaleren en evalueren.....	14
§ 3.6. Deskundigheidsbevordering gastouders:.....	16
Bijlage 1 Selectiecriteria Gastouders.....	17

Voorwoord.

GOB Heuvelrug is een erkend gastouderbureau voor gastouders en vraagouders. Het staat geregistreerd in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK). Dit betekent dat het voldoet aan de eisen van de Wet Kinderopvang. Dit register is openbaar en in te zien via www.landelijkregisterkinderopvang.nl. Een voorwaarde om te kunnen worden opgenomen in het LRK is het vaststellen van een pedagogisch beleidsplan. In dit document is dit beleid vastgelegd.

Gastouderopvang is een belangrijke voorziening in de huidige maatschappij. Ouders worden in staat gesteld te werken terwijl hun kinderen worden opgevangen door een professionele gastouder. GOB Heuvelrug bemiddelt in vraag naar en aanbod van kleinschalige, flexibele, kwalitatief hoogwaardige en betaalbare kinderopvang. Tevens verzorgt het voor begeleiding van gastouders bij de opvang van gastkinderen gedurende de opvangperiode op praktisch, organisatorisch en pedagogisch gebied. GOB Heuvelrug is gevestigd te Leersum en richt zich met name op de regio Utrechtse Heuvelrug en omstreken.

GOB Heuvelrug hecht veel waarde aan de opvoedkundige kwaliteiten van haar gastouders omdat kinderen een goede pedagogische en veilige omgeving verdienen, waarin ze zich optimaal kunnen ontplooiën!

Inleiding.

In dit document worden gast- en vraagouders geïnformeerd over de inhoud van het pedagogisch beleidsplan van GOB Heuvelrug. Door jaarlijkse evaluatie en aanpassing van het pedagogisch beleid wordt de kwaliteit van de opvang bewaakt en getoetst aan de actualiteit. Hierdoor kan er worden ingesprongen op nieuwe inzichten, trends en wettelijke regelgeving t.a.v. de pedagogische aspecten in de kinderopvang.

GOB Heuvelrug ziet erop toe dat de gastouders handelen in overeenstemming met het beleid.

In het pedagogisch beleidsplan wordt de algemene visie en de werkwijze van GOB Heuvelrug kort samengevat. Tevens vindt u hierin de pedagogische doelen die GOB Heuvelrug belangrijk acht. Het gaat hierbij o.a. om de uitgangspunten op het gebied van opvoeding, verzorging, omgang met de kinderen, gezondheid en hygiëne.

Ook praktische regels vindt u hier terug, zoals leeftijdsbeleid, locatie-eisen en de selectiecriteria van gastouders¹.

Omwille van de leesbaarheid is vaak 'zij' gebruikt in de tekst. Waar 'zij' staat kan uiteraard ook 'hij' worden gelezen. Daarnaast wordt er in de tekst vaak gesproken over kinderen, uiteraard kan er ook opvang gerealiseerd worden voor één kind.

¹ Zie bijlage 1

Hoofdstuk 1. Begripsbepaling en afkortingen.

Hieronder volgt een overzicht van relevante begrippen die in dit beleidsstuk voorkomen.

Gastouderbureau (GOB):	Dit bureau bemiddelt in vraag naar en aanbod van kleinschalige kinderopvang in huiselijke sfeer.
Gastouder:	Persoon die de opvang van de kinderen verzorgt. Opvang kan zowel in het huis van de gastouder als in het huis van de vraagouder plaatsvinden. Bij opvang in het huis van de vraagouder spreken we over gastouderopvang aan huis.
Vraagouder:	Ouders / verzorgers van kinderen die opvang vragen.
Dagopvang:	Opvang van kinderen overdag.
BuitenSchoolse Opvang (BSO):	Opvang van kinderen na schooltijd.
Pedagogische Kwaliteit:	Pedagogiek staat voor opvoedkunde. Het uitgangspunt voor pedagogische kwaliteit is het tegemoet komen aan de ontwikkelingsbehoefte van kinderen.
Risico-inventarisatie (RI):	Door middel van een risico-inventarisatie beoordeelt GOB Heuvelrug kritisch de veiligheid, hygiëne, gezondheid, rol van gastouder. Het doel van de risico-inventarisatie is de mogelijke risico's voor de kinderen in beeld te brengen en te verkleinen.
Verklaring omtrent gedrag (VOG):	Ten behoeve van een veilige kinderopvang moeten gastouders en (indien opvang bij gastouders thuis plaatsvindt) inwonenden boven de 18 jaar in het bezit zijn van een Verklaring Omtrent het Gedrag (bewijs van goed gedrag). De VOG toont aan dat een persoon geen strafbare feiten op haar naam heeft staan die een belemmering vormen bij het werken in de gastouderopvang.

Continue Screening (bij VOG):

Door middel van screening wordt er dagelijks gekeken of mensen die werken in de kinderopvang (of huisgenoten boven de 18 jaar) nieuwe strafrechtelijke gegevens op hun naam hebben staan. Als blijkt dat een persoon een bedreiging vormt voor een veilige omgeving voor kinderen, gaat er via de gemeente en de GGD een signaal naar GOB Heuvelrug. Medewerker van het gastouderbureau die de bemiddeling tussen vraag- en gastouders tot stand brengt en borgt. In het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) staan gegevens van alle gastouderbureaus, gastouders, kinderdagverblijven, organisaties voor buitenschoolse opvang en peuterspeelzalen die aan de wettelijke eisen voldoen.

Bemiddelingswerker:

Landelijk register kinderopvang(LRK):

Hoofdstuk 2. GOB Heuvelrug algemeen.

§ 2.1. Algemene visie GOB Heuvelrug.

Gastouderbureau Heuvelrug heeft de pedagogische kwaliteit hoog in het vaandel staan. Het pedagogisch beleidsplan beschrijft de visie op de omgang met kinderen en geeft inzicht in de pedagogische grondbeginselen die Gastouderbureau Heuvelrug van belang acht.

Het pedagogisch beleid geeft de leidraad weer voor de dagelijkse omgang met de kinderen. Er staat in beschreven hoe gastouders de veiligheid van kinderen kunnen waarborgen, wat de leeftijdsopbouw en de criteria zijn voor het aantal kinderen dat opgevangen mag worden en de wettelijke eisen aan het opvangadres. Daarnaast beschrijft het plan hoe de gastouder de ontwikkeling (o.a. persoonlijk, sociaal) van de kinderen kan stimuleren en kan werken aan het besef van normen en waarden. Het uitgangspunt van GOB Heuvelrug: Ieder kind is een uniek wezen dat zich moet kunnen ontwikkelen in zijn eigen tempo, met het daarbij behorende karakter!

Ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat hun kinderen opgevangen worden in een veilige en gezonde omgeving, bij gastouders die goed zijn opgeleid. De pedagogische kwaliteit van de kinderopvang heeft effect op de ontwikkeling van kinderen. Gastouders leveren een wezenlijke bijdrage aan de ontwikkeling en welbevinden van het kind. Ze moeten in staat zijn een klimaat te scheppen waarbij een kind zich veilig en vertrouwd voelt, met plezier kan spelen en zich kan ontwikkelen.

GOB Heuvelrug helpt haar gastouders door middel van pedagogische begeleiding, advies en gedegen cursus- en trainingsaanbod om het kind een omgeving te bieden, waarin het kan opgroeien tot een evenwichtig, zelfstandig en uniek persoon met respect voor anderen en zichzelf.

Gast- en vraagouders sluiten zich graag aan bij GOB Heuvelrug omdat het bureau beleidsmatige transparantie zeer belangrijk acht. Hiermee geeft het GOB openheid en vertrouwen. Er kan pedagogisch advies ingewonnen worden over grote maar ook kleine opvoedingszaken waar de gastouder mee te maken kan krijgen.

De medewerkers van GOB Heuvelrug zijn pedagogisch zeer kundig en gemakkelijk toegankelijk. Zij stralen persoonlijkheid en betrokkenheid uit en zij bezitten een VOG. Ze denken met u mee en proberen met een brede proactieve blik naar verschillende zaken te kijken. Het bureau is centraal gevestigd in de regio en staat daardoor dicht bij haar klanten. Uiteraard is er een oudercommissie, zodat ouders inspraak hebben. GOB Heuvelrug hecht er waarde aan in gesprek te blijven met ouders, gastouders en overige professionals. Deze voortdurende samenspraak is een kritisch proces dat leidt tot verdieping en mogelijk tot veranderende inzichten. Het pedagogisch beleidsplan moet dan ook niet gezien worden als een eindproduct, maar als werkdocument.

§ 2.2. Betrokken organisaties bij GOB Heuvelrug.

GOB Heuvelrug hanteert een klachtenprocedure en is tevens aangesloten de Geschillencommissie Kinderopvang en het Klachtenloket Kinderopvang. Belangenbehartiging, informatievoorziening en onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring zijn de belangrijkste doelstellingen. Tevens heeft de GGD onze procedures geïnspecteerd. Hiervan is een inspectierapport opgemaakt, welke inzichtelijk is op onze website www.gastouderbureauheuvelrug.nl en op www.landelijkregisterkinderopvang.nl.

§ 2.3. Leeftijdsbeleid.

Wettelijk zijn de volgende regels bepaald omtrent de maximaal op te vangen kinderen:

- De gastouder mag maximaal zes kinderen van 0 tot 13 jaar opvangen. Daarbij tellen eigen kinderen² tot 10 jaar mee.
- De gastouder mag niet meer dan vijf kinderen tegelijk opvangen, als deze kinderen allemaal jonger dan 4 jaar zijn. Dit is inclusief eigen kinderen tot 4 jaar.
- Er mogen maximaal vier kinderen van 0 en 1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal twee kinderen van 0 jaar. Dit is ook weer inclusief eigen kinderen van deze leeftijd.

² Het gaat hier niet om de feitelijke aanwezigheid of afwezigheid van de eigen kinderen/pleegkinderen. (Richtlijnen rijksoverheid)

§ 2.4. Achterwacht

Wanneer een gastouder drie of meer kinderen opvangt moeten er drie achterwachten beschikbaar zijn. Bij de opvang van één of twee kinderen zijn twee achterwachten voldoende. Deze achterwacht dient indien nodig telefonisch bereikbaar te zijn tijdens de opvangtijden. Daarnaast moet de achterwacht binnen 15 minuten aanwezig kunnen zijn op de opvanglocatie. De achterwacht heeft geen diploma of VOG nodig, maar dient wel ouder te zijn dan 18 jaar. Tijdens het inspectiebezoek van de GGD moet de gastouder kunnen aangeven wie er achterwacht is. De gastouder van GOB Heuvelrug vult daarom een achterwacht formulier in, waarop 3 mogelijke achterwachten genoemd staan, inclusief handtekening van deze achterwachten en de gestelde aanrijdtijd.

§ 2.5. Locatie gastouderopvang.

De zorgvuldig geselecteerde gastouders van GOB Heuvelrug³ bieden kleinschalige opvang. Voor de locatie waar u gastouder bent, gelden de volgende voorschriften⁴:

- U mag op meerdere locaties kinderen opvangen.
- Als u opvang aanbiedt in het huis van een van de vraagouders, mag u daar kinderen opvangen van verschillende ouders.
- Op het woonadres van een vraagouder kunnen meerdere gastouders werken. Bijvoorbeeld als 2 gastouders ieder een deel van de week de opvang verzorgen.
- Een gastouder mag niet werken op het woonadres van een andere gastouder.
- Als u een kortdurende ziekte heeft, zoals een griepje, mag u zich laten vervangen door een andere gekwalificeerde gastouder. Dit kan op de locatie waar u werkt. Als u langer uit de roulatie bent, moet de opvang worden verplaatst naar de locatie waar de vervangende gastouder geregistreerd staat. Dit betekent dat de kinderen tijdelijk op een ander adres zullen worden opgevangen.
- Er zijn binnen en buiten voldoende speelgelegenheden.
- U kunt geen gastouder zijn als u op hetzelfde adres woont als de ouders van het kind dat u wilt opvangen, dus bijvoorbeeld wanneer u au pair bent.
- Indien de opvang plaatsvindt bij de vraagouders, moet de gastouder (in overleg) desgewenst aanpassingen kunnen vragen met betrekking tot de inrichting van de woning.
- Het is van belang dat er voldoende ruimte is op het opvangadres, voor de opvangkinderen, eigen kinderen en eventuele dieren, zodat dit voldoende in evenwicht is. GOB Heuvelrug kijkt of het verantwoord is om kinderen te plaatsen in een bepaalde omgeving en zal hier rekening mee houden bij het plaatsen van kinderen. Het GOB kijkt kritisch naar hoeveel kinderen op een verantwoorde manier kunnen worden geplaatst op het opvangadres. Dit zal tijdens het intakegesprek ook ter sprake komen.

³ Zie bijlage 1

⁴ Volgens de richtlijnen van de Rijksoverheid

- Na de eerste Risico Inventarisatie die GOB Heuvelrug uitvoert, zal de GGD (aangekondigd) langskomen voor een inspectie. Na registratie in het LRK kan de GGD ook aangekondigd inspectie uitvoeren en mogelijk handhaving toewijzen.

Gastouderopvang bij de vraagouder thuis.

Gastouderopvang kan ook bij de vraagouder thuis plaatsvinden. Dat noemen we 'Gastouderopvang aan huis'. Over het algemeen is er in deze opvangvorm een gezagsverhouding en daarmee is er sprake van een dienstverband. U valt dan onder bepaalde voorwaarden onder de regeling Persoonlijke dienstverlening aan huis⁵. Alle criteria m.b.t. de locatie en de risico inventarisatie zijn ook van toepassing wanneer de opvang bij de vraagouders thuis plaatsvindt.

GOB Heuvelrug heeft in samenwerking Van Braak accountants een brochure gemaakt "Gastouderopvang en Belasting". Hierin staan op een beknopte en begrijpelijke manier de vormen waarin een gastouder werkzaam kan zijn omschreven. Daarbij worden de fiscale mogelijkheden en consequenties duidelijk uitgelegd.

§ 2.6. Risico-inventarisatie, veiligheid en gezondheid.

De gastouder is verantwoordelijk voor een gezonde schone en veilige opvangomgeving. Risico-Inventarisatie (RI) staat voor het inventariseren en inschatten van risico's. GOB Heuvelrug heeft een risico-inventarisatie en evaluatie ontwikkeld, waaraan de opvangomgeving moet voldoen. Er wordt kritisch gekeken naar de mogelijke risico's die kinderen in de opvang lopen. Gastouders dienen kennis te nemen van de RI van GOB Heuvelrug en op basis hiervan de nodige acties ter verbetering van de veiligheid en hygiëne te nemen. Deze RI wordt één keer per jaar uitgevoerd op de plek waar de opvang plaatsvindt. GOB Heuvelrug kan o.a. op deze manier de kwaliteit van de leefomgeving waarborgen. Op elk opvangadres zal een kopie van deze RI lijst aanwezig zijn. De vraagouders dienen kennis te nemen van de uitgevoerde risico inventarisaties. De Risico Inventarisatie ligt tevens ter inzage bij het bureau, is in te zien in het persoonlijke urenregistratiesysteem en kan te allen tijde opgevraagd worden door de betrokken partijen.

Onderstaande punten worden behandeld in een RI:

- Om ongelukken, ziektes en infecties zoveel mogelijk te voorkomen, is het van belang dat het gastkind wordt opgevangen in een veilige en schone omgeving. Zowel de ruimte binnen als buiten moet voldoen aan de wettelijke normen van hygiëne en veiligheid.
- Het huis waar de opvang plaats vindt, moet zodanig zijn ingericht dat er voldoende ruimte en rust is zodat kinderen er goed kunnen slapen, kunnen eten en veilig kunnen spelen.
- Voor kinderen die overdag slapen, dient een aparte slaapruiimte beschikbaar te zijn (dit is een vereiste voor kinderen tot 1,5 jaar). Ieder kind moet een eigen bedje hebben, waar het in kan slapen (leeftijdgericht).

⁵ Zie voor een uitgebreide uitleg de brochure "gastouderopvang en belasting".

- De overige activiteiten vinden in een andere ruimte plaats, die geschikt is voor kinderen.
- De woning is altijd volledig rookvrij en er zijn voldoende goed functionerende rookmelders. Naast rookmelders dient een gastouder tevens een branddeken of brandblusser in huis te hebben.
- Indien er een tuin aanwezig is, maakt deze ook onderdeel uit van de opvangomgeving. Er moet zowel binnen als buiten voldoende ruimte zijn voor gastkinderen, eigen kinderen en eventuele dieren om te kunnen spelen, lopen en stoeien. Deze ruimte dient in deugdelijke staat te verkeren. Indien er bijvoorbeeld een vijver aanwezig is, dan moet deze worden afgeschermd.
Indien er geen tuin aanwezig is, zal de gastouder alternatieven moeten aanbieden, zoals regelmatig naar buiten gaan, speeltuinbezoek of naar de kinderboerderij.
- Er moet een plek zijn voor het gastkind om zich terug te kunnen trekken, bijvoorbeeld om te tekenen, te lezen of te puzzelen. Een apart speelhoekje kan hier heel geschikt voor zijn. Hiervoor moeten geschikte tafels en stoelen aanwezig zijn. Voor kleinere kinderen is het van belang dat er een veilig plekje is waar ze rustig kunnen liggen, rollen, zitten of spelen.
- In principe dient de vraagouder zorg te dragen voor artikelen als een bedje, box, kinderwagen, etc. Indien de gastouder eigen materialen heeft, kan dit (in overleg) ook worden gebruikt. Mochten er belangrijke gebruiksvoorwerpen missen die noodzakelijk zijn voor de opvang van de kinderen, kunt u contact opnemen met GOB Heuvelrug.
- Kinderen moeten geen gevaarlijke handelingen kunnen uitvoeren en gevaarlijke stoffen en objecten kunnen bereiken (met opzet of per vergissing). Ook niet als de gastouder aangeeft continu toezicht te hebben.
- Een kind heeft recht op voldoende en verantwoorde voeding, drinken, rust, lichamelijke verschooning, speelmogelijkheden, beweging en buitenlucht.
- Indien de vraagouder nog borstvoeding geeft, kan de voeding door de gastouder worden gegeven in een fles. Indien mogelijk kan er voeding in de vriezer worden bewaard. Dit geschiedt uiteraard in overleg.
- Een kind voelt zich prettig en veilig wanneer het de ritmes en gewoonten in de verzorging thuis en bij de gastouders herkent. Vraagouders en gastouders maken afspraken met elkaar over allerlei onderdelen van de verzorging.
- Een gastouder heeft een voorbeeldfunctie. Het gedrag van de gastouder bepaalt mede hoe een kind met zaken omgaat. Denk hierbij bijvoorbeeld aan handen wassen na toiletgebruik.
- De woning is voorzien van veilige bergruimten voor gevaarlijke materialen, vloeistoffen, huishoudelijke en andere apparatuur.
- De ouders zijn er van op de hoogte als er huisdieren in de omgeving van de gastkinderen aanwezig zijn. Gastouders laten de kinderen nooit alleen met de huisdieren, ook al lijken ze volledig betrouwbaar.
- Vraagouders dienen tijdig te worden geïnformeerd indien het kind afwijkend gedrag vertoont, of indien er andere aanwijzingen zijn voor ziektes.
- Indien de gastouder spoedeisende hulp nodig heeft, dient zij direct 112 te bellen.

- Gastouders en vraagouders bespreken met elkaar de specifieke eisen betreffende de zorgverlening of begeleiding, bijvoorbeeld om medische redenen, indien deze tot de normale zorg- en begeleidingstaken gerekend kunnen worden. Speciale medische hulp en begeleiding kunnen gastouders niet geven, mits anders overeengekomen en mits de gastouder hiervoor aantoonbaar bevoegd is!
- GOB Heuvelrug hanteert een overeenkomst voor gebruik van geneesmiddelen. Hierin ondertekenen zowel vraag- als gastouder een verklaring waarin staat aangegeven dat de gastouder toestemming heeft van de vraagouders om het genoemde geneesmiddel / zelfzorgmiddel toe te dienen. De medicijnen worden zelf aangeleverd door de vraagouder en mogen alleen op instructie van de vraagouder door de gastouder worden toegediend.

Hoofdstuk 3. Pedagogische doelen GOB Heuvelrug.

Zoals al eerder in dit beleidsstuk is aangegeven, staat de pedagogische kwaliteit hoog in het vaandel bij GOB Heuvelrug. Ouders moeten hun kinderen met een gerust hart toe kunnen vertrouwen aan de gastouder.

GOB Heuvelrug toetst, tenminste twee keer per jaar, tijdens een bezoek aan de gastouder, de kwaliteitscriteria die door GOB Heuvelrug aan de gastouders worden gesteld. Deze criteria zijn zowel bij vraag- als bij gastouders bekend. O.a. tijdens het afnemen van de Risico-Inventarisatie en de evaluaties komen de kwaliteiten van de gastouder aan bod.

§ 3.1. Relatie, autonomie en competentie.

Pedagogiek staat voor opvoedkunde. Als gastouder bent u meer dan alleen oppas. U hebt namelijk een aandeel in de opvoeding van de kinderen die worden opgevangen.

Er zijn drie basisbehoeften voor kinderen⁶: relatie, competentie en autonomie. Het is van belang om voldoende aandacht te besteden aan deze basisbehoeften, zodat kinderen zich goed kunnen ontplooiën.

Relatie

Ieder kind heeft behoefte aan een vertrouwde relatie met een of meerdere opvoeders. De gastouder kan aan een goede relatie met het kind werken door belangstelling te tonen, respect te hebben en een empathische houding aan te nemen. Een goede relatie zorgt voor vertrouwen, affectie en een open communicatie.

Het is belangrijk dat kinderen zich kunnen hechten aan een gastouder. Omdat de gastouder de opvang regelmatig verzorgt, is zij een stabiele factor voor het kind. Hiermee biedt gastouderopvang voor kinderen een natuurlijke en belangrijke bijdrage aan het ontwikkelen van gehechtheid.

⁶ Volgens Professor en orthopedagoog Luc Stevens

Autonomie

Autonomie wil zeggen 'zelfstandigheid'. Kinderen willen in staat zijn zelfstandig (en met elkaar) dingen te doen en zoveel mogelijk onafhankelijk te functioneren. Kinderen moeten dit leren en de gastouder, maar ook andere kinderen, kunnen ze hierbij helpen. Het geeft kinderen vertrouwen als ze zelfredzaam zijn, ze voelen zich 'groot' als ze bijvoorbeeld zelf hun jas of schoenen aan kunnen trekken.

Competentie

Onder competentie wordt het vertrouwen dat een kind in zichzelf heeft verstaan. Hoe denkt een kind over zichzelf? Hoe ziet het zichzelf? Op het moment dat een kind veel zelfvertrouwen heeft, zal het eerder nieuwe dingen oppakken en zich ontwikkelen. Aan de basisbehoefte competentie kan de gastouder tegemoetkomen door het kind mogelijkheden te bieden om nieuwe vaardigheden te leren. Het kind is trots als iets gelukt is! Hierbij heeft de gastouder voor ogen dat ieder kind uniek en bijzonder is en zijn eigen talenten heeft. De kunst van de gastouder is dit te zien!

§ 3.2. Welbevinden van kinderen/ sociaal-emotionele veiligheid.

Het is erg belangrijk dat de gastouder een 'thuis' kan bieden voor de kinderen. Een thuis waarin het kind zich prettig voelt en zichzelf kan zijn. Kinderen hebben houvast aan een vast dagritme met regels en gewoonten die dagelijks terug komen. Door een vast ritme worden voorspelbaarheid en herkenning voor een kind gecreëerd.

Omdat een gastoudersituatie kleinschalig is, kan er voldoende rekening worden gehouden met de individuele behoeften van de kinderen. Hierbij kunt u denken aan: slaapritme, eet- en drinkmomenten, spelen, etc.

§ 3.3. Ontwikkeling van kinderen stimuleren.

Een gastouder is meer dan alleen oppas. De gastouder heeft een aandeel in de opvoeding van de kinderen en kan daarmee een grote bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen op verschillende gebieden. Jonge kinderen ontwikkelen zich sprongsgewijs, soms lijken ze niet verder te komen en soms nemen ze een hele grote stap.

Kijkend naar de ontwikkelingspsychologie dan zijn er vier ontwikkelingsgebieden te onderscheiden:

- Lichamelijke / fysieke ontwikkeling
- Cognitieve ontwikkeling
- Sociale ontwikkeling
- Persoonlijkheidsontwikkeling

Lichamelijke / fysieke ontwikkeling

Een goede fysieke ontwikkeling stelt het kind in staat de wereld te ontdekken. Door middel van veel beweging op verschillende manieren, wordt de fysieke ontwikkeling van kinderen gestimuleerd. Door kinderen de mogelijkheid te geven te ontdekken, leren kinderen hun eigen grenzen kennen en nieuwe vaardigheden onder de knie te krijgen. Bij beweging er gedacht worden aan het spelen met een bal, op een klimrek of op een fietsje. Maar ook het prikken met een prikken, tekenen met kleurpotloden of het rijgen van een ketting is oefenen op het gebied van motoriek.

Cognitieve ontwikkeling / ontwikkeling denkvermogen

Ieder kind ontwikkelt de cognitieve vermogens in zijn eigen tempo. Aanleg en motivatie spelen hierin een belangrijke rol. De cognitieve ontwikkeling wordt echter ook bepaald door de omgeving waarin het kind zich bevindt. GOB Heuvelrug vindt het van belang dat de gastouder de Nederlandse taal goed onder de knie heeft. Door veel met / tegen de kinderen te praten, wordt de woordenschat van de kinderen groter. Dit betekent nog niet dat ze direct alles zelf ook actief kunnen toepassen, maar ze leren wel te begrijpen wat er gezegd wordt. Het voorlezen van boekjes maar ook het benoemen van activiteiten, dragen bij aan de taalontwikkeling van een kind.

Bij het onderdeel cognitieve ontwikkeling hoort ook kennis maken met de omgeving. De natuurlijke nieuwsgierigheid van kinderen kan door het aanbieden van activiteiten meer worden gestimuleerd, om op die manier nieuwe ontdekkingen te doen. Als kinderen zover zijn dat ze bepaalde spelletjes (zoals bijvoorbeeld memory) interessant vinden, kan dit met ze worden gespeeld om het geheugen te trainen.

Sociale ontwikkeling

Veel gastouders vangen meerdere kinderen op. Hierdoor krijgen de kinderen de mogelijkheid om samen met anderen kinderen in één ruimte te spelen. Ze leren delen, samen overleggen, afstemmen, op hun beurt wachten, etc. Kinderen komen op een hele natuurlijke manier in aanraking met andere kinderen. De rol van de gastouder is groot, maar ook de invloed die de andere kinderen (onbewust) hebben, moet niet onderschat worden. Zo imiteren kinderen elkaar en willen ze ook kunnen wat de ander kan.

Het is belang dat de gastouder goed kijkt naar het ontwikkelingsniveau van het kind. Mag ik van dit kind wel verwachten dat het al samen speelt met anderen of spelen de kinderen min of meer naast elkaar met hetzelfde materiaal?

Persoonlijkheidsontwikkeling

Ieder kind is een individu en ontwikkelt zich op z'n eigen manier en tempo. Het ene kind heeft een ander temperament dan het andere. Wil de één eerst de kat uit de boom kijken, een ander duikt direct op iets nieuws en wil direct gaan ontdekken. Het is de kunst om je aan te passen aan het kind. Gelukkig is deze ruimte er bij gastouderopvang. Omdat het kleinschalig is, heeft de gastouder de mogelijkheid om goed naar het individu te kijken en zich daar bij aan te sluiten. Zo kan ieder kind de kans krijgen om zich op z'n eigen manier te ontwikkelen tot een bepaalde persoonlijkheid, met z'n eigen waarden en normen.

Spel

Dé activiteit van jonge kinderen is spel. Dit is cruciaal voor jonge kinderen en de manier waarop ze leren en ontdekken. Ze beleven er veel plezier aan en ontwikkelen zich door middel van spel op verschillende ontwikkelingsgebieden. In de opvangsituatie zou hier voldoende ruimte en aandacht voor moeten zijn. Door spel doen kinderen nieuwe ervaringen en inzichten op. Ze leren hun eigen lichaam kennen, bewegen en krijgen nieuwe inzichten.

In het spel zie je dat kinderen volwassenen imiteren. Denk aan de meisjes die graag op hakken in mooie jurken lopen. Door middel van spel leren ze de wereld om hen heen te begrijpen. Hoe gaat het als je in de winkel bent? Eerst boodschappen in je mandje en daarna pas betalen bij de kassa. Je ziet dat kinderen dit naspelen. Ze oefenen met sociale situaties en gebruiken hier vaak veel taal bij. Kinderen kunnen hun emoties er in verwerken, ze durven zich vaak beter en meer te uiten als ze zich bijvoorbeeld verkleed hebben. Spel is op te vatten als een heel breed gebied. Zowel het bouwen van een toren en deze omgooien en nogmaals en nogmaals, als het herhaaldelijk aan- en uitdoen van een Bob de Bouwer outfit, maar ook het overgieten van water in een ander kopje, is spel. Sommige kinderen vinden het heerlijk om te spelen met zand, klei en water. Anderen prefereren het knutselen met lege wc-rolletjes en veel plakband.

Als gastouder kunt u zich aansluiten bij het spelniveau en de spelinhoud door mee te spelen. Vervolgens kunt u nieuwe elementen toevoegen om het spel te verrijken.

§ 3.4. Rol van de gastouder.

Zoals al eerder in dit document is aangegeven, is de gastouder van grote betekenis voor een kind. De gastouder werkt als professional met andermans kinderen in een veilige, hygiënische en gezonde leefomgeving. Allereerst is het de taak van de gastouder om ervoor te zorgen dat een kind zich veilig en vertrouwd voelt bij de gastouder, bij de anderen kinderen en in de (nieuwe) omgeving. Het is van belang dat het kind de gastouder vertrouwt en ziet als dé verzorger van dat moment.

Kinderen kunnen zich optimaal ontwikkelen als ze zich emotioneel vrij en vertrouwd voelen, nieuwsgierig zijn en zelfvertrouwen hebben. Hierin speelt de gastouder een belangrijke rol. De gastouder spant zich in om een positieve en ontspannen sfeer te creëren, waarin het kind zich prettig en thuis voelt.

Kinderen voelen feilloos aan als een (gast)ouder oprecht geïnteresseerd is, aandacht voor ze heeft, betrokken is en samen met de kinderen kan genieten van mooie momenten.

Ieder kind is uniek en heeft zijn eigen behoeften en benadering nodig.

Door goed te observeren ziet de gastouder wat een kind nodig heeft om zich verder te kunnen ontwikkelen en signaleert ze op welke gebieden kinderen meer aandacht nodig hebben. Tevens komt de gastouder er op deze wijze achter waar de krachten en kansen van de kinderen liggen.

Ieder kind heeft heel veel mogelijkheden in zich om van alles te kunnen leren. Spelen is voor kinderen het middel om te leren en te ervaren.

Geef kinderen tijd en probeer geduldig te zijn, het ene kind is sneller dan het andere.

Probeer te allen tijde rust en geduld te bewaren. Veel kinderen hebben baat bij rust en regelmaat, herkenning en structuur. Door kinderen positieve aandacht te geven en te benadrukken wat ze goed doen, wordt er een positieve sfeer gecreëerd, waarin het kind zich goed kan ontplooien. Leer kinderen te geloven in zichzelf. Door écht naar kinderen te kijken, dus goed te observeren en te luisteren en mee te spelen, kan er goed worden aangesloten bij hun specifieke en unieke behoeften.

Door het aanbod van de gastouder kunnen de verschillende aspecten van de ontwikkelingsgebieden gestimuleerd worden. Door voldoende leeftijdsadequate en uitdagende activiteiten aan te bieden kunnen kinderen ontdekken en zich ontplooien. Laat kinderen veel zelf ontdekken en ook 'fouten' maken. Hier leren ze enorm veel van. Kinderen zijn goed in staat om hun eigen spel te creëren. Hier kan de gastouder eventueel op aansluiten en mogelijk nieuwe elementen toevoegen. Het is vaak niet nodig om kinderen continu bezig te houden met activiteiten, die door een volwassene zijn bedacht. Kijk wat ze interessant vinden en wanneer ze betrokken zijn bij een activiteit en sluit daarop aan. Volwassenen hebben een grote voorbeeldfunctie voor de kinderen. De kinderen nemen normen en waarden, maar ook gedragingen snel over van de volwassenen in hun directe omgeving.

Goede afstemming tussen vraag- en gastouders zorgt ervoor dat er een vertrouwensrelatie tussen beiden ontstaat en dat zaken bespreekbaar worden. Dit komt de ontwikkeling van de kinderen ten goede. Door zowel het gastgezin als de vraagouders dient zorgvuldig om te gaan met privacy gevoelige informatie. Tevens dienen er duidelijke afspraken gemaakt te worden m.b.t. gebruik van internet en social media.

§ 3.5. Signaleren en evalueren.

Soms ontstaan er bij kinderen achterstanden op één of meer ontwikkelingsgebieden. Oorzaken kunnen liggen in de omgeving, het karakter van het kind of kunnen van medische aard zijn.

Het is van belang om het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen goed te observeren. Kinderen kunnen op verschillende manieren uiten dat ze zich niet prettig voelen. O.a. als ze gesloten, afwerend, lusteloos, ontevreden, gespannen, onzeker of onevenwichtig gedrag vertonen.

Deze achterstanden komen soms al tijdens het intakegesprek met de vraagouders ter sprake. De bemiddelingsmedewerkers van Gastouderbureau Heuvelrug vragen de ouders een omschrijving te geven van hun kinderen en diens ontwikkelingen. De gastouder die de opvang zal gaan verzorgen, wordt op de hoogte gebracht van de specifieke behoeften van het desbetreffende kind.

Twee maanden na de start van de opvang vindt er een telefonische proeftijdevaluatie plaats. Zowel de gastouder als de vraagouders worden gebeld door een medewerker van Gastouderbureau Heuvelrug.

In het gesprek komen o.a. de volgende onderwerpen aan bod:

- het welbevinden van het kind;
- contact met de andere kinderen;
- relatie tussen het kind en de gastouder;
- ritme van de kinderen;
- de ontwikkeling van de kinderen;
- het contact tussen de gastouder en de vraagouders en het contact tussen de vraagouder en Gastouderbureau Heuvelrug.

Indien noodzakelijk wordt er met de gast- en vraagouders gekeken welke vervolgstappen nodig zijn om bijvoorbeeld de ontwikkeling van de kinderen te stimuleren, relaties te verbeteren, etc. Beide partijen ontvangen de uitgewerkte evaluatie-verslagen van de bemiddelingswerker die aan de partijen gekoppeld is.

Jaarlijks vindt er een evaluatiegesprek bij zowel de gastouder als de vraagouders thuis plaats. Wederom worden bovenstaande onderwerpen besproken.

Omdat Gastouderbureau Heuvelrug het van belang vindt om de ontwikkeling van de kinderen te volgen en de kwaliteit de gastouderopvang te blijven evalueren, vindt deze evaluatie jaarlijks plaats. Ook deze evaluatieverslagen ontvangen beide partijen.

Gastouderbureau Heuvelrug zal ouders adviseren contact op te nemen met overige professionals, zoals Centrum voor Jeugd en Gezin, bureau Jeugdzorg, logopedist of de huisarts, indien zij dit noodzakelijk acht.

Mochten er bij gast- en/of vraagouders tussentijds vragen zijn omtrent de ontwikkeling, omgang of de verzorging van de kinderen, dan kan er contact worden opgenomen met GOB Heuvelrug. Zij kunnen pedagogische, organisatorische en praktische ondersteuning bieden. De bemiddelingsmedewerkers zijn bereid om bij de gastouder te komen om het kind en /of de interactie tussen de gastouder en het kind te observeren, met de gastouder mee te denken, haar te ondersteunen, begeleiden en in advies te voorzien. Hiervoor wordt vooraf toestemming gevraagd aan de ouders. Van de observatie wordt een verslag van gemaakt, dat zowel aan de gast- als de vraagouders wordt gestuurd.

Indien er een vraag vanuit een andere instantie komt om mee te denken over de problematiek (denk aan Bureau Jeugdzorg, sociale dienst, etc.) staat Gastouderbureau Heuvelrug hier voor open, nadat ouders hier toestemming voor hebben verleend.

Het is dus van belang om tijdig stappen te ondernemen wanneer er een achterstand is of dreigt te ontstaan. De aanpak van ontwikkelings- en gedragsproblematiek wordt vrijwel altijd met beide partijen besproken.

Indien een vraag- of gastouder een vermoeden van kindermishandeling signaleert, moet dit onder de aandacht worden gebracht. Een kind kan dit niet zelf en geeft signalen: Help het! GOB Heuvelrug hanteert het protocol "Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling." Gastouders hebben kennis van deze meldcode en er zal bij een vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling gehandeld worden volgens het stappenplan van de meldcode.

§ 3.6. Deskundigheidsbevordering gastouders:

Training Oog voor interactie

Gastouders wordt de mogelijkheid geboden om deel te nemen aan de training "Oog voor interactie". Deze cursus wordt gegeven door Ellen Kuipers.

Hierbij worden de accenten worden gelegd op:

- Interactievaardigheden: Pedagogisch medewerkers leren het belang van de zes NCKO-interactievaardigheden kennen voor een werkwijze die 'kindvolgend' is. Zij bespreken hun aanpak en het effect hiervan op kinderen aan de hand van zelfgekozen filmopnames uit hun werksituatie.
- Taalvaardigheid: Pedagogisch medewerkers leren op een taalrijke manier het contact met kinderen, met ouders en met hun collega's te verdiepen en leuker te maken. Zij voeren taalgerichte opdrachten uit tijdens de bijeenkomsten en in hun eigen werksituatie.
- Reflectie en leren van en met elkaar: Pedagogisch medewerkers leren met elkaar in gesprek te gaan over hun pedagogisch handelen en hun professionele groeikansen. Zij leren om constructieve feedback te geven en te ontvangen in reflectie op zelfgekozen filmopnames uit hun werksituatie. Een kindvolgende benadering' (Strik & Schoemaker; 2014) is de theoretische basis van de training.

Video interactiebegeleiding (VIB) in de gastouderopvang

Tamara de Boer is gecertificeerd op het gebied van VIB. Gastouderbureau Heuvelrug heeft zich als doel gesteld om regelmatig gebruik te gaan maken van video interactiebegeleiding binnen de gastouderopvang in het kader van de deskundigheidsbevordering van de gastouder. Deze begeleiding kan (op verzoek van gast- en of vraagouder) worden geboden door Tamara de Boer-Satijn.

De pedagogische kwaliteit van de pedagogische medewerkers vormt een belangrijke factor in het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Immers, een kind dat lekker in zijn vel zit, zal zich binnen de eigen mogelijkheden goed ontwikkelen. Video interactiebegeleiding is een methodiek die de interactie/communicatie tussen kinderen en de gastouder inzichtelijk maakt en verbetert. Video interactiebegeleiding is een effectieve methodiek die pedagogisch handelen blijvend verbetert en tevens bijdraagt aan het werkplezier van de gastouder.

Wanneer de video interactiebegeleiding bij een gastouder zal worden ingezet, zal dit te allen tijde in overleg en/of samenwerking met de ouder van het betrokken kind zijn.

De video interactiebegeleiding kan bij verschillende vragen worden ingezet en dient als middel om de kwaliteit van het eigen handelen van de gastouder en de ontwikkeling van het kind te bevorderen.

Thema-avonden

GOB Heuvelrug biedt een aantal thema- en intervisieavonden aan, waarin gastouders samen reflecteren op hun handelen en zich verder kunnen professionaliseren. De gastouder dient er minimaal twee op jaarbasis bij te wonen. Tijdens deze thema-avonden komen verschillende onderwerpen aan bod. Gastouders leren signalen van de kinderen te herkennen en krijgen handvatten om hiermee om te gaan. Tijdens de diverse contactmomenten met de gastouder heeft Gastouderbureau Heuvelrug de gelegenheid om één op één met de gastouder te evalueren hoe de opgedane kennis in de praktijk kan worden gebracht. Hiermee heeft GOB Heuvelrug als doel de kwaliteit te waarborgen.

Bijlage 1. Selectiecriteria Gastouders.

Algemeen

- Tijdens het werk spreekt de gastouder Nederlands, Fries of een andere Nederlandse streektaal (zoals overeengekomen met de vraagouders). Als de opgevangen kinderen tijdelijk in Nederland wonen (bijvoorbeeld expats), mag u een andere taal spreken.
- de opgevangen kinderen tijdelijk in Nederland wonen (bijvoorbeeld expats), mag u een andere taal spreken.
- Voor de aanmelding dient er een registratie plaats te vinden in het persoonsregister. Iedereen die werkt of woont op een locatie waar kinderen worden opgevangen (bijv. partner, kinderen boven de 18 jaar, vrijwilligers en overige structureel aanwezigen), dient zich (voor aanvraag tot registratie in het LRKP) te registreren.
Indien opvang plaats gaat vinden in de woning van de (vraag)ouders dient enkel de gastouder zich te registreren in het persoonsregister. Door registratie in het register kan de overheid gastouders, huisgenoten en andere structureel aanwezigen continu screenen. Met als doel een veiliger kinderopvang. Voor registratie in het persoonsregister is een Verklaring omtrent gedrag (VOG) nodig, welke niet ouder is dan twee maanden. GOB Heuvelrug kan een VOG aanvraag digitaal klaarzetten.
- De gastouder dient in het bezit te zijn van een diploma MBO-2 Helpende (zorg en welzijn, een diploma dat vermeld is op de diplomalijst, een ervaringscertificaat (EVC) MBO-2 Helpende (Zorg en) Welzijn (behaald voor 1 januari 2012), een Certificaat Goed Gastouderschap (behaald voor 2011) of een beschikking van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) als beroepserkenning.
- De gastouder is in bezit van een certificaat Eerste Hulp aan Kinderen van Oranje Kruis / NedCert of Nikta.
- De gastouder is in bezit van een ongevallen inzittenden verzekering (OIV) bij autogebruik. GOB Heuvelrug dient een kopie van de polis te ontvangen.
- De gastouder dient een Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering (AVP/WA polis) te hebben. GOB Heuvelrug dient een kopie van de polis te ontvangen.
- De gastouder is voor minimaal 8 uren per week beschikbaar om kinderen op te vangen.
- Er is bereidheid tot samenwerking en overleg met GOB Heuvelrug en vraagouders; De gastouder staat tevens open voor ondersteuning en begeleiding van de bemiddelingsmedewerker.
- De gastouder is (of wordt) geregistreerd in het LRK.
- Gastouders respecteren privacygevoelige gegevens en spelen geen informatie door aan derden.
- Er is een goede telefonische bereikbaarheid.
- De achterwachtregeling moet voldoen aan de gestelde eisen, zoals beschreven in §2.4.

Persoonlijk

- De minimumleeftijd voor gastouders is 18 jaar.
- De gastouder beheerst de Nederlandse taal goed.
- De gastouder kan een stabiele gezins- en opvangsituatie bieden aan de op te vangen kinderen.
- De gastouder is flexibel en realiseert zich dat de opvangtijden kunnen fluctueren.
- De gastouder dient open te staan en respect te hebben voor andere gewoontes, culturen en levenswijzen.
- De gastouder is bereid minimaal 1 jaar opvang te bieden.
- De gastouder dient verzorgd gekleed te zijn.
- De gastouder rookt niet in het bijzijn van opvangkinderen.
- De gastouder kan continuïteit en stabiliteit in de opvang bieden.
- De gastouder toont verantwoordelijkheidsgevoel.
- De gastouder is in staat om in noodsituaties adequaat te handelen.
- De fysieke en geestelijke gesteldheid van de gastouder mag niet van invloed zijn op de kwaliteit van opvang.

Motivatie

- De gastouder gaat met veel plezier met kinderen om en vindt het leuk om kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling.
- De gastouder is in staat om te organiseren, gezelligheid en veiligheid te bieden.
- De gastouder heeft respect en staat open voor andere gewoontes, opvoedideeën, culturen en levenswijzen.
- Er is bereidheid tot professionalisering. U dient minimaal twee thema- of intervisiebijeenkomst, georganiseerd door GOB Heuvelrug bij te wonen.
- De gastouder beschikt over voldoende sociale en communicatieve vaardigheden. De gastouder is in staat om op een professionele manier in contact te staan met de vraagouder en afspraken te maken.
- De gastouder heeft een gedegen motivatie m.b.t. de werkzaamheden als gastouder.

Pedagogische kwaliteit en veiligheid

- De risico-inventarisatie is positief en aangepast op de eventuele aangegeven punten.
- De gastouder mag het kind niet zonder instemming van ouders in de auto vervoeren. De gastouder dient te verklaren dat in haar auto de wettelijk voorgeschreven veiligheidsvoorzieningen aanwezig zijn. De gastouder heeft een inzittendenverzekering. Ook vervoer voor- of achterop de fiets is alleen toegestaan na instemming van ouders en alleen als het kind minimaal 9 maanden oud is en zelfstandig kan zitten. De gastouder verklaart een geschikt kinderzitje voor of achterop de fiets te gebruiken, of een geschikte aanhangkar of bakfiets.

- De gastouder is in staat om de pedagogische principes zoals benoemd in het pedagogisch beleid van GOB Heuvelrug in de praktijk te brengen.
- De gastouder heeft aandacht voor het kind als individu en is in staat om kinderen te kunnen verzorgen en de kinderen te begeleiden en stimuleren in hun ontwikkeling.
- De gastouder is in staat om met de vraagouder samen te werken en diens opvattingen te respecteren, zolang deze het welzijn, de gezondheid en de ontwikkeling van het kind niet schaden.
- De gastouder neemt actief deel aan de door GOB Heuvelrug aangeboden cursussen, waaronder de jaarlijkse EHBO cursus voor gastouders en thema- / intervisie-avonden.
- De gastouder dient de kinderen niet alleen te laten.
- De gastouder dient de kinderen niet aan het toezicht aan anderen over te laten, zonder daarvoor toestemming te hebben van de vraagouder.
- De gastouder handelt professioneel.

